

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

_____ Н. І. Василькова

5 вересня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ**

Ступінь магістра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 українська мова та література

освітня програма Українська мова і література,

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія літературної творчості» для студентів галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література.

Розробник: Бондар Людмила Олександрівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук_____ (Бондар Л. О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)
«29» серпня 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
	Спеціальність 035 «Філологія»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (наукова доповідь)	035.01 українська мова та література	<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		<i>Семестр</i>	
		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.; самостійної роботи студента – 4 год.	Ступінь магістра	6 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		74 год.	
Вид контролю: залік			

Мова навчання – українська.

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 16 год. – аудиторні заняття, 74 год. – самостійна робота (18% ~ 82%).

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова	
	035 «Філологія»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (наукова доповідь)	035.01 українська мова та література	Рік підготовки:	
		2-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		3-й	
	Ступінь магістра	Лекції	
		6 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		74 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська.

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 90 год.: 16 год. – аудиторні заняття, 74 год. – самостійна робота (18% ~ 82%).

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета курсу: формування та розширення знань про психологію літературної творчості, вивчення суб'єкта, об'єкта, предмета, структури творчого процесу; вироблення вмінь поєднувати поетикальний та психоаналітичний аналізи літературного тексту, дослідження процесу художньої творчості, встановлення відповідності між психотипом митця та його творчістю.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із основною теоретико-методологічною базою психології літературної творчості;
- розкрити взаємозв'язок між літературознавством та психологією;
- висвітлити вплив психологічних теорій та досліджень на розширення можливостей літературознавчої інтерпретації тексту;
- сприяти набуттю умінь психопоетикального аналізу на прикладі художніх текстів української та зарубіжної літератури;
- сформувані професійні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи, а також специфічних дослідницьких векторів наукового пошуку;
- збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки та розвивати навички використання системи основних понять і термінів психології та літературознавства.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із методами літературознавчих досліджень, вмінням представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Психологія літературної творчості» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методологія та організація наукових досліджень», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Теорія літератури», «Сучасна українська література», «Літературознавчий аналіз художнього тексту», «Методика навчання фахових дисциплін».

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 3-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння системно-ситуативно застосовувати базові знання на практиці;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та психології, динаміки їх розвитку;
- здатність проведення досліджень на належному рівні;
- навички аналізу та інтерпретації художніх текстів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

2. Володіння навичками інтерпретації літературних творів на високому рівні.
3. Уміння користуватися науковою, навчальною, довідковою літературою.
4. Уміння здійснювати відбір, аналіз, систематизацію та узагальнення фактичного матеріалу та інформації на основі різних її джерел.
5. Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній та науковій діяльності.
6. Уміння критично оцінювати отриману наукову інформацію.
7. Володіння методикою створення усного й письмового наукового тексту за спеціальністю.

II. Фахові:

1. Володіння основними поняттями, концепціями і фактами сучасної літературознавчої науки.
2. Здатність розширити наукову парадигму дослідження літературних явищ магістрантів за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняного та зарубіжного літературознавства.
3. Уміння встановити міжпредметні зв'язки задля пояснення специфіки і особливостей продуктів літературної творчості письменників різних епох та країн.
4. Орієнтування в основних етапах розвитку науки про літературу та психологію, володіти знаннями з історії розвитку літературознавчих концепцій, що корелюють з теоретичними та практичними розробками у психології, визначення їх взаємозв'язку з метою аналізу художніх текстів.
5. Розкриття складного характеру взаємодії між психотипом письменника, специфікою його творчого процесу та кінцевим результатом творчості.
6. Здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та динаміки її розвитку; уміння вести наукову дискусію й володіння навичками публічного виступу.
7. Здатність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу й систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо).
8. Здатність розуміти передумови формування таланту митця, його ролі у загальному літературному процесі, зв'язку з суспільством, уміти використовувати ці знання в професійній діяльності.
9. Уміння використовувати систему основних понять і термінів літературознавства та психології.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми.

Тема 1. Психологія художньої творчості: основні поняття, структура, функції.

Тема 2. Психофізіологічні та соціальні чинники творчості.

Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчий процес.

Тема 1. Творча особистість в літературі.

Тема 2. Художня свідомість і художня діяльність письменника.

Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат.

Тема 1. Художній твір як продукт літературної творчості.

Тема 2. Художня проекція письменника у творі та її вплив на стильові, поетикальні та світоглядні виміри тексту.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми						
Тема 1. Психологія художньої творчості: основні поняття, структура, функції.	15	2				13
Тема 2. Психофізіологічні та соціальні чинники творчості.	15		2			13
Разом	30	2	2			26
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчий процес						
Тема 1. Творча особистість в літературі.	15	2	2			11
Тема 2. Художня свідомість і художня діяльність письменника.	15		2			13
Разом	30	2	4			24
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат						
Тема 1. Художній твір як продукт літературної творчості.	15	2	2			11
Тема 2. Художня проекція письменника у творі та її вплив на стильові, поетикальні та світоглядні виміри тексту.	15		2			13
Разом	30	2	4			24
Усього годин:	90	6	10			74

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми						
Тема 1. Психологія художньої творчості: основні поняття, структура, функції.	15	2				13
Тема 2. Психофізіологічні та соціальні чинники творчості.	15		2			13
Разом	30	2	2			26
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчий процес						
Тема 1. Творча особистість в літературі.	15	2	2			11
Тема 2. Художня свідомість і художня діяльність письменника.	15		2			13
Разом	30	2	4			24
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат						
Тема 1. Художній твір як продукт літературної творчості.	15	2	2			11
Тема 2. Художня проекція письменника у творі та її вплив на стильові, поетикальні та світоглядні виміри тексту.	15		2			13
Разом	30	2	4			24
Усього годин:	90	6	10			74

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми		
1	Тема 1. Психофізіологічні та соціальні чинники творчості	2
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчий процес		
2	Тема 1. Психотип митця та його вплив на творчий процес. Творчі здібності.	2
	Тема 2 Художня свідомість і художня діяльність письменника.	2
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат		
3	Тема 1. Семантика художнього твору та її зв'язок із психічними процесами митця: психопоетикальний аналіз.	2
	Тема 2. Художня проєкція письменника у творі та її вплив на стильові, поетикальні та світоглядні виміри тексту.	2
Разом:		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми		
1	Тема 1. Психофізіологічні та соціальні чинники творчості	2
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчий процес		
2	Тема 1. Психотип митця та його вплив на творчий процес. Творчі здібності.	2
	Тема 2 Художня свідомість і художня діяльність письменника.	2
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат		
3	Тема 1. Семантика художнього твору та її зв'язок із психічними процесами митця: психопоетикальний аналіз.	2
	Тема 2. Художня проєкція письменника у творі та її вплив на стильові, поетикальні та світоглядні виміри тексту.	2
Разом:		10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми		
1	Опрацювання ключових понять літературознавства та психології.	4

2	Співвідношення між суб'єктами і об'єктами психології художньої творчості (характеристика).	4
3	Відображення реальності в художніх творах.	2
4	Рефлексивно-емоційний характер мистецтва.	2
5	Психологія сприйняття літературного твору.	2
6	Механізми та форми психічної трансляції художнього образу.	2
7	Концепція несвідомого З. Фрейда. Архетипи К. Г. Юнга та їх реалізація в художніх текстах.	10
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчій процес		
	Підготовка рефератів: «Несвідомість «трансляції» та усвідомленість і довільність творіння» (на прикладі творчості письменників за вибором студента).	10
	Представити у формі мультимедіапрезентації «Художнє свідомість і художня діяльність» (на прикладі творчості письменників за вибором студента).	14
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат		
3	Написання есе із теми «Психологічні характеристики особистості митця і їх відображення у творчості» (на прикладі творчості письменника за вибором студента).	10
	Психологічний зміст твору: психопоетикальний аналіз творів різних жанрів (3 твори на вибір студента).	14
Разом:		74

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Психологічна структура творчості як феноменологічна проблеми		
1	Опрацювання ключових понять літературознавства та психології.	4
2	Співвідношення між суб'єктами і об'єктами психології художньої творчості (характеристика).	4
3	Відображення реальності в художніх творах.	2
4	Рефлексивно-емоційний характер мистецтва.	2
5	Психологія сприйняття літературного твору.	2
6	Механізми та форми психічної трансляції художнього образу.	2
7	Концепція несвідомого З. Фрейда. Архетипи К. Г. Юнга та їх реалізація в художніх текстах.	10
Кредит 2. Психологія творця: психологічні характеристики особистості письменника та їх вплив на творчій процес		
	Підготовка рефератів: «Несвідомість «трансляції» та усвідомленість і довільність творіння» (на прикладі творчості письменників за вибором студента).	10
	Представити у формі мультимедіапрезентації «Художнє свідомість і художня діяльність» (на прикладі творчості письменників за вибором студента).	14
Кредит 3. Психологічні механізми літературної творчості та їх результат		
3	Написання есе із теми «Психологічні характеристики особистості митця і їх відображення у творчості» (на прикладі творчості письменника за вибором студента).	10

	Психологічний зміст твору: психопоетикальний аналіз творів різних жанрів (3 твори на вибір студента).	14
	Разом:	74

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – наукова доповідь – «Вплив психотипу митця на художній текст» (письменник за вибором).

8. ФОРМИ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Відповідно розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

КР	Залік			Накопичувальні бали/Сума	
Крд.1	Крд.2	Крд.3		100/200	300/100
30/70	30/70	40/60	100		

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів із різних мов світу

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання виставляється з урахуванням таких параметрів:

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «5» – 31-40 балів;
- «4» – 21-30 бали;
- «3» – 11-20 балів;
- «2» – 1-10 балів

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати тощо), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Проблемне навчання, робота у мікрогрупах, робота з підручником та додатковими джерелами, вивчення біографічних та критичних матеріалів, інтерпретація художніх творів, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бондар Л. О. Психологія літературної творчості: методичні рекомендації до практичних занять та методичні вказівки до самостійної роботи. Миколаїв, 2018. 52 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Білоус П. Психологія літературної творчості. Київ: Академвидав, 2014. 224 с.
2. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості. Житомир: ПП Рута, 2009. 336 с.
3. Камерон Дж. Путь художника. Москва: Гаятри, 2005. 266 с.
4. Клименко В. В. Психологія творчості: Навч. пос. Київ: ЦУЛ, 2007 (5*)
5. Лук А. Н. Психологія творчості. Москва : Наука, 1978. 128 с.
6. Роменець В. А. Психологія творчості. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
7. Эдвардс Б. Художник внутри вас / Пер. с англ. Минск: ООО «Попурри», 2000. 256 с.

Допоміжна Наукова та методична література

1. Айян Дж. Эврика. 10 Способов освободить ваш творческий гений. СПб.: Питер Паблишинг, 1997. 352 с.
2. Антонов А. В. Психология изобретательского творчества. Киев: Вища школа, 1978. 176 с.
3. Библер В.С. Творческое мышление как предмет логики. *Научное творчество*. Москва, 1969. С. 175-184.
4. Бурно М. Е. Терапия творческим самовыражением. М.: Медицина, 1989. 304 с.
5. Ван Ганди А .Б. 108 путей к блестящей идее. Минск.: ООО Попурри, 1996. 224 с.
6. Ван Ойх Р. Психологические отмычки. СПб., Питер,
7. Венгер В., Поу. Р. Неужели я гений? СПб., Питер Пресс, 1997. 320 с.
8. Вуджек Т. Как создать идею. СПб.: Питер Пресс, 1997. 288 с.
9. Вуджек Т. Тренировка ума. СПб.: Питер Пресс,
10. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: психологический очерк: Книга для учителя. М.: Просвещение, 1991. 93 с.
11. Выготский Л. С. Психология искусства. М., 1968
12. Гальперин П. Я., Данилова В. Л. Воспитание семантического мышления в процессе решения малых творческих задач. *Вопросы психологии*. 1980. С. 31-38.
13. Гальперин П. Я., Котик Н. Р. К психологии творческого мышления. *Вопросы психологии*. 1982. № 5. С. 80-82.
14. Гессе Г. Художник и психоанализ. *Собрание сочинений*. В 8 т. Т 8: Пер. с нем. М.: Ао Изд.группа «Прогресс» - «Литера»; Харьков: Фолио, 1995. с. 62-67.
15. Гилфорд Дж. Три стороны интеллекта *Психология мышления*. М.: 1965. с. 256-280
16. Гільбух Ю. З. Розумово обдарована дитина: Психологія, діагностика, педагогіка. К.:Віпол,1993
17. Ермолаева-Томина Л. В. *Опыт экспериментального изучения творческих способностей*. *Вопросы психологии*. 1977. №4. С. 74-84
18. Ермолаева-Томина Л. Б. Проблема развития творческих способностей у детей. *Вопросы психологии*. 1975. № 5 . С. 166-176.
19. Клег Б., Бич. П. Интенсивный курс по развитию творческого мышления. М.: ООО Изд-во Астрель, ООО Изд-во АСТ, 2004. 392 с.
20. Ландау Э. Одаренность требует мужества: Психологическое сопровождение одаренного ребенка / Пер. с нем. А. П. Голубева; Науч. ред. рус. текста Н. М. Назарова. М.: «Академия», 2002.
21. Максимчук Н. П. Психологія дитячої обдарованості: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський: МЕДОБОРИ (ПП Мошак М.І.), 2003
22. Меерович М. И., Шрагина Л. И.. Технология творческого мышления: Практ. пособ. Минск: Харвест, 2000.
23. Мелик-Пашаев А. А. Педагогика искусства и творческие способности. М.: Знание, 1981. 96 с.

Довідникова література

1. Клименко В. В. Психологія творчості: навчальний посібник. К., 2006.
2. Клименко В. В. Людина і ноосфера. К.,1993.
3. Клименко В. В. Психологические тесты таланта. Харьков, 1996.
4. Клименко В. В. Как воспитать вундеркинда. Харьков, 1996.

5. Лосев А. Ф. Проблема символа и реалистическое искусство. М., 1976.
6. Моляко В. А. Психология творческой деятельности. К., 1978.
7. Моляко В. А. Психология конструкторской деятельности. М., 1983.
8. Моляко В. А. Психологические проблемы творческой одаренности. К., 1995
9. Роменец В. А. Психологія творчості. К.:Вища школа 1971.
10. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. М., 1989.
11. Творча діяльність в ускладнених умовах /за заг. ред. В.О. Моляко. К., 2007.
12. Торшина К. А. Современные исследования проблемы креативности в зарубежной психологии. *Вопросы психологии*. 1998. URL: <http://www.voppsy.ru/issues/1998/984/984123.htm>

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. Москва: Академия, 2002. 320 с.
2. URL: http://ihtik-lib.ru/psychology_20sept2007/psychology_20sept2007_378.rar
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М.: Искусство, 1979. 415 с. URL: <http://narrativ.boom.ru/library.htm>
4. Николаенко Н. Н. Психология творчества. Москва: Речь, 2005. 288 с. URL: <http://psylib.myword.ru/index.php?s=24899160eb9e773403eb44faecce75ba&automodule=downloads&showfile=2063>
5. Психология художественного творчества: Хрестоматия / Сост. Сельченко К. В. Минск: Харвест, 1999. 752 с. URL: http://psylib.myword.ru/index.php?automodule=downloads&req=download&code=confirm_download&id=3735
6. Эдвард де Боно. Латеральное мышление. Учебник творческого мышления. Минск: Попурри, 2005. 384 с. URL: <http://www.koob.ru/edwdebono/>
7. Эдвард де Боно. Серьезное творческое мышление. Минск: Попурри, 2005. 416 с. URL: <http://www.koob.ru/edwdebono>
8. <http://psyjournals.ru/>
9. <http://psychlib.ru>
10. http://www.psychiatry.ru/lib_show.php?id=114